

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ט' כסלו תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק כ | עמוד היומי: ברכות כ: | דף הכולל: ב"מ כו

דף היומי בהלכה: קע"ח ד' - ז'.

מוסר: אהבת חסד - 'כתיב בתורה' עד פרק ג'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער השקר "ויש בענין השקר" עד שער האמת "אמר החכם"

אאמו"ר מרן ראש הישיבה הגראי"ל זצוק"ל במלחמת המפרץ וגם במלחמות קודמות ישן על הרצפה, כחלק מהנשיאה בעול

הגאון הגדול רבי שרגא שטיינמן שליט"א על להיות נושא בעול

אבל למעשה, גם אם אנחנו לא היינו עושים את המלחמה הזאת, כרגע יהודים בצער ובסכנה, וודאי צריכים להיות איתם נושאים בעול ולמעט משהו בשמחה ובהנאה.

אלו שעכשיו בעזה הם אחים שלנו, זה נורא ואיום, הלב נקרע כשחושבים על זה. צריכים באמת להרבות בתפילה ולכוון כשאומרים "אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה" מעומק הלב שלא יהפוך ל"מלומדה".

כשבאה צרה כל אחד צריך לפשפש במעשיו, הכי קל לפשפש במעשיו של השני, כל אחד אם היה יותר צדיק הוא היה משפיע יותר גם על אלה שלא מקימים מצוות ולנו לא היתה את הזכות להשפיע עליהם.

מסתמא יש ענין להתחזק גם בדברים כללים כמו חיזוק בשמירת שבת לזכות אלו שנהגו ואלו שנלחמים. אחרי מלחמת יום כיפור וששת הימים היה מין רוח ציונות שכולם אמרו על הצבא "כוחותינו"..." כוחותינו כבשו, וזה עלול ח"ו לחלחל לנו לראש אנחנו עלולים להיות מושפעים, צריך להיזהר שלא להכניס מחשבות לא נכונות, אצל בני תורה זה לא כוחותינו, מצד שני צריכים זכויות, דם יהודים נשפך כמים, לא פשוט, כלי יום נרצחים יהודים ד' ירחם.

כשאנחנו שומעים הרבה אזעקות אנחנו מתעוררים ומתפללים יותר טוב. הקב"ה רוצה שיתעוררו, הוא רוצה לנענע אותנו. נכון,

מה שצריך מאוד להתחזק בזמן כזה הוא להיות 'נושא בעול', בזמן שיש כל כך הרבה אנשים בצער. למשל, אדם עושה שמחה, לעשות קצת פחות ממה שרגילים, לא צריך שיהיה בקול רעש גדול, כמו שעשו אחרי חורבן הבית גזרו למעט בשמחה, עטרות חתנים וכדומה, שבזה ודאי מגישים את הצער.

אאמו"ר מרן ראש הישיבה הגראי"ל זצוק"ל במלחמת המפרץ (גם במלחמות קודמות) ישן על הרצפה, כחלק מהנשיאה בעול, כשהרבה יהודים לא ישנים בנחת. אמנם זו דרגה גבוהה, אדם רגיל שישן על הרצפה לא יוכל ללמוד טוב למחרת ויצא שכרו בהפסדו. אבל ודאי שכל דבר שאדם מגביל את עצמו ש לו צער מכך, יש תענית הראב"ד שכל דבר שהוא אוכל או שותה שישאיר קצת, אדם נהנה קצת פחות, זה צער, זה נשיאה בעול.

יש כאלו שאוהבים להדליק מוזיקה בבית לילדים, יש מקומות שאם אין מוזיקה הילדים משתוללים, אז שידליקו, אבל בוודאי צריך למעט בזה, כל יום נרצחים יהודים, איך יתכן לנהוג שמחה כרגיל.

אמנם צריך לדעת שכל המלחמה הזאת, בשלב הזה לפחות זו מלחמה שבעבר היו יוצאים למלחמה רק ע"פ ד' וע"פ נביא. יש פה הרבה סכנה וזו שאלה שהיו צריכים להיות שואלים בסנהדרין ונמלכים באורים ותומים אם לצאת למלחמה. דוד המלך שאל באורים ותומים בדיוק איך ומה, אבל היום שאין לנו את זה, אנחנו במצב לא פשוט.

תורה יותר מצוות. ברוך ד' יש חיזוק בהיכלי הישיבות ואומרים תהילים, עצם הדבר שמתחזקים זה דבר שמועיל. יהי רצון שנוכה בקרוב לגאולה. אמן.

(יתד נאמן תולדות תשפ"ד)

לא צריך להיות בפחד, צריך הרבה ביטחון בד', צריך לשעת שתפילה זה לאו דוקא עם ספר תהלים זה בכל התפילה, להגיד שמונה עשרה יותר טוב זה לזכותם, לומדים תורה יותר טוב זה לזכותם, כל הזכויות שאנחנו עושים משפיעות על הכלל, יותר

האם יש לכם חפצים מיותרים שהייתם שמחים להוציא מהחיים, כדי לפנות מקום ליותר תקווה ושמחה?

הרב ד"ר עוז מרטיין על הצעה מיוחדת לשיפור החיים

אני מציע שתתבוננו על חייכם במבט של מעצב-פנים. המבט הזה עשוי לספק לכם זווית התבוננות מרתקת ומחדשת.

חֲשְׁבו:

איפה נכון לשים את הקריירה? בחדר ילדים? בחדר ההורים? מהו הגודל הנכון של המרחב הקרוי 'הורות' בחייכם? האם הדעות שמרהטות את חייכם מתאימות להם בצורתם הנוכחית?

אולי אתם תקועים עם דעות ישנות שאספתם במשך שנים מירושות, מהרחוב או מיד שנייה, ואתם בעצם יכולים כבר להיפטר מה'ריהוט' הישן ולרכוש דעות משלכם? איפה בחרתם למקם את סל האשפה, שמכיל כישלונות עתיקים וכעסים עבשים?

שמתם לב לא להציב אותו בטעות במרכז הסלון? באיזה צבע צבועים קירות חייכם, האם הם קודרים או בהירים? האם יש לכם מספיק חלונות? האם נכנסים מהם אור ותקווה, או שהם חסומים? האם נכנס מהם אוויר נקי? היכן ממוקמות השאיפות שלכם, במרכז הבית או בחדר האחרון?

איפה הייתם רוצים למקם את הילדים? את העתיד? מה אתם עושים עם ההיסטוריה שלכם - מאחסנים בבוידם או מניחים על מדף בולט לעין?

האם לדברים החשובים ביותר בחייכם יש מקום נגיש ונוח, או שהם דחוסים במחסן נשכה, מתחת לערימות של משימות דחופות? האם זה חייב להיות כך?

איזה נוף אתם רואים מהחלון? האם אתם מוקפים באנשים טובים, שמהווים סביבה פורחת ומרחיבת לב?

האם החיים שלכם מעוצבים בקו מינימליסטי, קריר ונקי, או מאופיינים בעיצוב כפרי, פשוט וחמים? האם אתם אוהבים אותם כך?

האם יש לכם חפצים מיותרים שהייתם שמחים להוציא מהחיים, כדי לפנות מקום ליותר תקווה ושמחה?

נחמד להסתכל לפעמים על החיים דרך משל. הציוריות של המבט הזה, מעניקה את האפשרות לראות דברים בצורה שונה וחדשה.

זו הייתה הדרך שבה הגעתי יום אחד לתובנה מרתקת על חיינו פגשתי אדריכל-פנים, ובין היתר הגיעה שיחתנו לתחום העיסוק שלו. הוא סיפר שאחת המטרות שלו בעבודה היא לא רק לעצב בתים נאים, אלא לעזור למתגוררים בבתים אלו לממש את היכולות שלהם.

הדרך לעשות זאת, כך הסביר אדריכל-הפנים, היא באמצעות עיצוב מדויק מאוד ומותאם מאוד לצרכים הספציפיים של בני הבית.

"ראה", הוא אמר, "פעם, כשהיית מגיע להזמין מטבח, היו שואלים אותך כמה אנשים מתגוררים בבית ואיזה צבע חרסיות אתה מחבב.

היום ישאלו אותך, למשל, אם בבית שלך מבשלים בסירים או אופים בתבניות פייקס, כדי שיוכלו להתאים מקום מדויק בארון לכלים הדרושים לכם; ישאלו איזו אווירה אתה רוצה שתהיה בסלון, ובהתאם יתכננו את סוג התאורה ואת צבע הקירות.

בסופו של דבר, המטרה היא להגיע למצב שבו מרחב המגורים משרת את הצרכים של יושביו לאורך שנים. והרי לא מדובר רק במרחב מגורים, אלא בסביבת חיים ועבודה. ככל שהבית מתאים יותר ליושביו, כך הם יכולים להרגיש בו נינוחים יותר, ולפעול בו בצורה יעילה יותר."

מצאתי שדבריו של אדריכל-הפנים נכונים מאוד לא רק לעיצוב מרחבי מגורים.

הם יכולים לשמש משל נהדר בעבור עצמנו, שכן גם בתוכנו קיים מרחב. זהו המרחב הרעיוני שבו אנחנו חיים:

המרחב שבו מהדהדות מחשבותינו, שבו אנחנו מבינים את החיים, שבו אנחנו חולמים ומתכננים הגשמה, שממנו אנחנו שואבים מורל ומגייסים רצון.

עיצוב - האמנות למקם נכון, בצורה מותאמת והרמונית, את התכולה שאתה מעוניין להכניס למרחב.

משהו לקחת לדרך:

כשמשהו מציק לך, אל תכעס על עצמך או על הקרובים לך. במקום לכעוס, נסה לברר האם יש משהו מיותר בחייך, נכון לעכשיו, והאם יש דרך לארגן אותם מחדש. התחל לשנות את מה שאתה עושה על ידי בירור אמיץ של האמת של חייך, שככל הנראה זקוקה כעת לעדכון.

משפט:

לעתים, כל מה שנדרש לחיים כדי להיות יפים יותר, זה עציץ קטן בפנינה ומחשבה שמחה עם שחר.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם וספריו יצאו במהדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

קחו לכם זמן להתבוננות הזו. נסו לחשוב אם הייתם רוצים לשנות את המראה של המרחב הפנימי שבו אתם חיים.

לפעמים נדרש שינוי דרסטי. לפעמים מגלים שמספיק יהיה להוסיף כורסה נוחה להתרגעות, קיר שיחצוץ בין תחומים שונים בחיים, או אולי להוסיף תאורה על ידי החלפת מערכת התקשורת הצובעת את חייכם בקדרות. זה ממש כמו להחליף נורה במקום זו שנשרפה.

ככל שמרחב החיים שלנו מתאים יותר לצרכים המדויקים שלנו, כך אנחנו נהנים יותר לשהות בו, ולא מחפשים לאן לברוח שיהיה לכם יישוב טוב, אדריכלי הפנים של החיים.

מילון מונחים:

מרחב חיים - מקום בתודעה שבו מתבטא הקיום (הפיזי, הרגשי, החברתי, האמוני).
זהו מרחב נתון לעיצוב ולהחלטות מיוחדות מדי תקופה, על פי הצרכים המשתנים.

אתה מן-הסתם נולדת ונבראת בעולם כדי להיות השעיר לעזאזל

ולחיפך: מה יצא ממילה טובה שאמר החברותא בישיבה-לצעירים!

שאפילו בעלי כשרונות, וכאלה שיש להם מוח גאוני, לא מצליחים לפעמים להסביר בבהירות. לפעמים דווקא אלה עם המוח-הגאוני, לא מסוגלים להסביר היטב, בגלל גאונותם, וכידוע! על-ידי המילה הטובה שהחברותא אמר לי, שמת לי לב שהקב"ה אכן חנן אותי בכשרון הסברה מיוחד, שאין לכל אחד, והחילותי להעריך את המתנה הטובה הזו, ולחשוב כיצד עליי להשתמש בכשרון זה.

וכך, במהלך שנות הלימודים בישיבה-לצעירים ובישיבה הגבוהה התרקמה לי שאיפה לייסד מיד לאחר נישואיי בעזרת השם יתברך שיעור בדף היומי. והשי"ת היה בעזרי, וכך עשיתי... וכמו בכל דבר-מצווה שאדם עושה, מתחילים בדבר אחד, ולא נעצרים בס"ד, ומזה המשכתי גם אל יתר השיעורים שאני מוסר, והכל-הכל מחוץ לסדרי הלימודים בכלל האברכים בו אני לומד. והכל בזכות המלים-הטובות הבודדות ששמעתי אז מהחברותא שלי. ומן-הסתם, נותן-המחמאה עצמו שכח כעבור דקה-שתיים את הדברים שאמר, ולא זכר אותן כלל וכלל... אבל בליבי-שלי הן חרטו רושם רב, וכל שומעי השיעורים שלי כיום צריכים להודות לאותו בחור צעיר בישיבה-קטנה, שאמר לחברותא שלו שהוא בעל-כומר הסברה מעולה.

מאת: הרב משה מיכאל צורן

סיפורים רבים נשמעו במהלך השנים על חשיבותה של מילה טובה הנאמרת ליהודי, וגודל-השפעתה - לפעמים גם לדורי-דורות. את הסיפור דלהלן העביר לנו ת"ח הלומד בכולל חזון איש, ומאוד כדאי לשים את הדברים אל לבנו.

אני מכיר אברך צעיר המוסר שיעור מדי יום בדף היומי, וזאת מלבד עוד כמה שיעורי תורה בנושאים מגוונים, והכל מחוץ לסדרי הכולל בו הוא לומד. כשנשאל פעם כיצד הוא מצליח לְמַצוֹת את כוחו בצורה מופלאה ומסודרת כל-כך, השיב ואמר שהכל קרה לו בשל מילה טובה ששמע בהיותו בישיבה-לצעירים.

למדתי עם חברותא וחזרנו בצוותא על השיעור ששמענו מהר"מ, ואני הייתי זה שהסביר את מהלך הסוגיה עם ההווה-אמינא והמסקנה היוצאת מכך. לפתע פנה אליי החבר ואמר לי: 'איזו בהירות יש לך! איזה כושר-הסברה מעולה! אתה משהו מיוחד!'

היתה זו הערה סתמית, אגב הלימוד, אבל אני שמעתי את הדברים, ומאז נכנסה לראשי ההגדרה הזו ששמעתי עליי... 'יש לך בהירות וכושר-הסברה!' אם עד אז הייתי תמים למדי, וחשבת י שכולם יודעים להסביר טוב, הרי שמעכשיו שמתי ונתון אל-ליבי

אינם נכונים כלל ועיקר. אם תקדיש את עצמך ללמוד תורה, ולא תתיימש ולא תיפול לבור-של-מפח-נפש, ולא תאבד את התקווה, אין ספק שבסופו של דבר תצליח לעלות ולהתעלות בכל התחומים'.

נקפוץ לרגע 30 שנה מאוחר יותר, ונגיע לשמחת נישואי של בן-תורה, שעמד להיכנס לחופה. והנה הכרוז יוצא ומודיע שבעוד 3 דקות ייכנס ראש הישיבה, שהוא אחד מגדולי הדור, לסדר את החופה-והקידושין. כעבור דקה הוכרו שוב שבעוד 2 דקות ייכנס ראש הישיבה, ולאחר ההכרזה השלישית אכן נכנס הגאון, במלוא הדרו. והנה פוגש ראש הישיבה אדם אחד שהמתין אף הוא לעריכת החופה. הגאון ניגש אליו ושואל 'האם הינך מכירני?' - 'לא', היתה התשובה. 'הסתכל נא היטב בתווי-פניי ותשיב האם אתה מכיר אותי'. אבל התשובה היתה עדיין שלילית. 'האם זכור לך שאמרת פעם לילד בחיידר, שלא היה כשרוני, ולא קלט את הלימודים, שהוא שער לעזאזל?' - שאל ראש הישיבה. אי אפשר לתאר - כך מובא בספרי הקדמונים - את ההלם שאחז במלמד הסכל, ברגע שקלט שהוא עומד לפני ראש ישיבה שבילדותו היה קשה-הבנה, וצמח וגדל, טיפס והתעלה, במעלות הסולם הרוחני, עד שהגיע למדרגה העצומה שלו.

כמה הכרת טובה תהיה לה' למי שעודד את ילדיו

ושני אנשים בכו אותו מעמד. המלמד, על מה שעולל לילד, וראש הישיבה - שהיה צריך להוכיח את המלמד שלו, לשעבר. כמה הכרת-טובה תהיה למלך למי שהעניק את העידוד הזה לבנו! אם אנחנו מחפשים להרבות בזכויות, אמר מרן הרב שליט"א, הבה נתחזק במתן עידוד ותמיכה לכל יהודי באשר-הוא. משל למה הדבר דומה, למלך שבנו היה שרוי בדכאון, ובא אדם אחד ועודד אותו והחדיר בו שמחה וסיפוק, ואמר לו דברי-חיזוק, עד שהילד יצא מנמיכות-הרוח שלו, חזר לעצמו, והיה שמח כאחד האדם. על אחת כמה וכמה שמלך מלכי המלכים הקב"ה יעשה כך לכל מי שיעודד את בניו הנדכאים, ויכניס בהם שמחה. (מתוך קול ברמה חשון תשפ"ד)

ובמלים אחרות: החברותא הוא, לכשיעמוד לאחר 120 שנותיו לפני בית דין של מעלה, יפרסו בפניו זכויות-אינסופית, ויגידו לו שהוא אחראי לכל השיעורים שמסרתי אני בימי חי. כי בגלל המילה שלו, התייסדו השיעורים! ומה הוא עשה בסך-הכל? - אמר כמה מלים. וזה גם לא עולה כסף...

אז באמת, מה אכפת לנו להחמיא לחברינו על הדברים הטובים שלהם... אתה רואה אדם שלומד טוב, או שהבן שלו לומד טוב, או עשה מעשה טוב, גש אליו והפע בפניו את ההתפעלות שלך, אַחַל לו שיזכה לכך גם בעתיד וכו'.

ולעולם לא תוכל לדעת את עוצמת ההשפעות שתצאנה מכך!

האיוולת הנוראה של המלמד

מענין לענין, מרן הגר"י זילברשטיין הזכיר דבר שלדעתו יש להתחזק בו בימים הקשים העוברים עלינו. בספרי הקדמונים מובא סיפור על שני אנשים שבכו מאוד-מאוד, והוזילו דמעות מעיניהם ללא הפוגה. ומעשה שהיה, כך היה. לאדם אחד נולדו בנים-תאומים. לכשגדלו, הוכר האחד כבעל כשרון יוצא מן הכלל, והשני בדיוק ההיפך... מוחו היה סתום-ואטום, ולא הצליח לקלוט מאומה מדברי רבותיו. והנה, כאשר ניגש פעם הילד הלא-כשרוני לאחד ממלמדיו, ושאל אותו מדוע אח שלי קולט עד מהרה את כל הדברים הנלמדים בשיעור, ואילו אני לא קולט מאומה, השיב לו המלמד שהמצב שלך ושל אחיך זהה לשני השעירים ביום הכיפורים, כשאחד הוקרב לה', והשני לעזאזל. אתה מן-הסתם נולדת ונבראת בעולם כדי להיות השעיר לעזאזל - - - מיותר לציין איזו איוולת נוראה היתה בדבריו של המלמד הסכל ההוא.

כאשר הילד הלא-כשרוני בא אל המלמד השני שלו, וציטט בפניו מה אמר לו המלמד הראשון, שלל השני את התבטאויותיו הנלוזות של עמיתו, ואמר לילד דברים הפוכים, שעודדוהו והמריצוהו להמשיך וללמוד. 'מה פתאום? הדברים שאמרו לך

הרבה אנשים המשמשים כמלמדים, כשרואים שפותחים כיתה מקבילה, הם מתרגזים ואומרים שהם ברוגז על המנהל ושאינם סולחים לו, וכך הם עוזבים את מלאכתם ויוצאים בבעיטת רגל. אבל מי שיש לו שכל בקדקדו, לא זו בלבד שאינו מתרגז, אלא אף נותן הודאה לה'

הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א על הקנאה והכאב

בו בידיו אם הוא חם או קר, זה מפני שיש לו בתוך גופו חום וקור, וכשהוא נוגע בדבר חם, החום שבגופו מתעורר וזה מה שהוא מרגיש, וכן להיפך. הוי אומר: לא את הדבר החיצוני הוא

קנאה היא גלות. היא אחת מהגלויות הקיימות. הכאב שאתה מרגיש הוא כאב פנימי. הרה"ק מפיאסצנא זיע"א כתב בתחילת ספרו הכשרת האברכים, שמה שהאדם מרגיש בדבר שהוא נוגע

מרגיש, אלא את החום או הקור הטבעי שנתעורר אצלו בפנים. אפשר לראות זאת בחוש בדרך משל כששני יהודים יושבים יחד ומדברים דברי חיזוק המחממים את הלב, שהם מתחממים מבפנים. החיצוני מחמם את הפנימי.

מי שמרגיש כאב בראותו איש אחר מצליח, את כאבו האישי הוא מרגיש, והדבר גלוי לכל, כי מדובר בכאב עמוק ביותר שאינו יכול להיות כאב חיצוני. והעצה היא שמתוך כאבו יקום וידבר עם ה', וכה יאמר: "עכשיו הגיעה אלי הידיעה שאני רחוק ממך. ראיתי זאת בעיניי. עזור לי, תראה לי היכן אני טועה". וכשיזכה והקב"ה יראה לו היכן הוא טועה ויתחיל לעבוד את ה' באמת, יבוא רפואה לנפשו ויוסר כאבו.

הרי הקנאה היא דבר מעורר פלא. מה כואב לך? שראית את פלוני? כשהיית בביתך, לא כאב לך כלום. כיון שיצאת, בא לך הכאב. למה? כי ראית משהו. אם כן מדוע כואב לך כל-כך? אין לזה שום הגיון אם לא שהתעורר בך הרגשת הפסד על חיך האישיים.

והטוב שבזה הוא שכך האדם רואה שמשהו חסר לו. אלמלא כן, היה ממשיך לחיות עם החולי. עכשיו הקנאה הזכירו לו שהוא צריך רפואה.

אנשים אינם מפרשים נכונה מאמר חז"ל קנאת סופרים תרבה חכמה, ולכן הם חושבים שתחרות בין תלמידים בישיבה וכדומה, היא זו שתביא חכמה. אדרבה, הקנאה היא זו שמזכירה לאדם היכן הוא צריך להשתפר. הנה לגבי מה אמרו חז"ל קנאת סופרים תרבה חכמה? הם אמרו זאת לגבי שני מלמדים שמותר להביא עוד מלמד במבוי שכבר נמצא בו מלמד אחד, ואין בזה משום השגת גבול, כי אדרבה, קנאת סופרים תרבה חכמה. מה הפשט? הפשט הוא כך. **כשירגיש המלמד את כאב הקנאה, הוא ייזכר לפשפש במעשיו ולראות מה אינו נכון אצלו.**

ביתר ביאור: המלמד יש לו נסיון תמידי. כל יום הוא צריך להכין את החומר ולבוא לשבת עם הילדים. זה דורש הרבה כח. ובכן, אם הוא המלמד היחידי כאן, הוא יכול לעשות לעצמו הנחות. יום אחד הוא נותן לילדים חופש ויום אחר הוא אומר להם לחזור על הנלמד. כן? אתם זוכרים זאת משנות התלמוד תורה? מתי הוא מתעורר? כשנפתחת כיתה מקבילה, והמלמד של אותה כיתה מגיע עם כל הכוח ומשקיע את כל מרצו ודמו, שהרי הוא עדיין בשנה הראשונה לתפקידו. עכשיו הוא מתעורר. הוא מבין

שאינו יכול להמשיך כהרגלו.

אכן שני חלקים יש לזה. החלק האחד הוא מה שהוא רואה שהתלמידים של הכיתה המקבילה מחבבים עד מאוד את מלמדם ונחלה מזה. זהו בוודאי חורבן נורא. זוהי הקנאה החולה המוציאה מן העולם ואינה מרבה חכמה בשום צד. החלק השני הוא מה שהוא נזכר שאינו עובד את ה'. **הקנאה נותנת לו להבין שהכאב האמיתי שיש לו הוא מכך שהוא יודע שהוא עושה מלאכת ה' רמיה, והנה על זה נאמר קנאת סופרים תרבה חכמה, כי עכשיו כשיבוא לביתו, יתן הודאה לה' ויאמר: רבנו של עולם! אני מודה לך שפתחת כיתה מקבילה.**

מתנת הכאב

הרבה אנשים המשמשים כמלמדים, כשרואים שפותחים כיתה מקבילה, הם מתרגזים על הקב"ה, אם כי בוודאי אינם אומרים בפה מלא שהם ברוגז על הקב"ה, אלא אומרים שהם ברוגז על המנהל ושאינם סולחים לו, וכך הם עוזבים את מלאכתם ויוצאים בבעיטת רגל. אבל מי שיש לו שכל בקדקדו, לא זו בלבד שאינו מתרגז, אלא אף **נותן הודאה לה'**, כי הוא אומר: **אלמלא כן, לא הייתי רואה את חסרונו וייתי ממשיך להתנהל כפי שהתנהלתי עד כה, ולא הייתי ממלא את תפקידי כראוי.** אני נהנה שפגשתי את הכאב, כי אני רוצה להשתפר. זהו הפירוש תרבה חכמה. פלוני היה שליח להזכירני. לא מעניין אותי מה קורה אצלו, איני מסתכל על הצלחותיו, אבל **סוף כל סוף היה לי איזה כאב שהזכיר לי שאיני ממלא את שליחותי.**

בכל קנאה שהאדם מרגיש, הוא צריך לשאול את עצמו: "למה זה כואב ליי? למה?". הנה הדבר מצוי שהאדם מתרגז על עצמו על כך שהוא מקנא. לא די לו שהוא סובל מצער הקנאה, אלא שעכשיו הוא סובל גם מהאשמה ותחושת ההשפלה. "מדוע אני מקנא? כזה שפל אני?".

אינך שפל. להיפך, אתה מרומם ונעלה, אתה בעל מדרגה. אתה מרגיש שאינך יכול להמשיך לחיות בשטחיות, ולכן אתה כל-כך כאוב. כשאתה רואה את חברך חי כיהודי ונזכר שאתה לא, זה מעורר בך כאב. נדמה לך שהכאב נובע מכך שאתה ירא מכספו וכבודו, אך למען האמת כואב לך מצבך האישי, ואם כן תן תודה לריבונו של עולם ששלח לך סימן להשתפר, וכך תתרבה חכמתך ותהיה לך הנאה גשמית ורוחנית.

(מתוך שיעור ליל שישי פרשת תולדות תשפד)

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

באותה תקופה הייתי ילד בחיידר, נתנו לנו דגלים כמו בשמחת תורה ושרנו: "אור זרוע לצדיק" האדמו"ר דמה למלאך אלוקים, כביכול נשמה ללא גוף

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על יציאת צדיק עושה רושם

המדרש בתל אביב היה צר מלהכיל את כל החסידים, קול תפילה וקול תורה הדהדו בין הכתלים עשרים וארבע שעות ביממה! זה כוחו העצום, וזה הרושם הרב שהצדיק מטביע סביבותיו. נס זה התרחש בחסידויות נוספות, למשל - חסידות סאטמר. אני זוכר את בית הכנסת שלהם בשנת תשי"ב היו שם בסך הכל שלושים אנשים. אף לא לאחד מהם היה שטריימל, ובקושי היו כמה בעלי זקנים. הם היו אודים מוצלים מאש. חלשים מבחינה גשמית וגם מבחינה רוחנית. ומהקומץ הזה הצליח הצדיק בסיעתא דשמיא להחיות עם רב, וכעבור שנים לא רבות חסידות סאטמר פרחו ושגשגו, בעיקר בארצות הברית, סמוך לאדמו"ר, וכיום ישנם למעלה מחמישים אלף חסידים יראים ושלמים.

אפיזודה מעניינת הופיעה פעם בעיתון אמריקאי. נכתב שם מאמר אודות רכבת ה'מיוחסים', אותה רכבת שנועדה להוציא מגיא התופת אנשים מיוחסים, ולהעבירם לשוויץ שבה יינצלו. היו ברכבת אנשי רוח: אמנים ציירים ומשוררים מפורסמים. לרכבת זו הצליחו 'להגניב' את האדמו"ר מסאטמר. כשהגיעה לשוויץ עצרה הרכבת בתחנות שונות בערים, ובכל מקום הגיעו לתחנה יהודים רבים.

כמעט בכל מקום הם שאלו בהתרגשות עצומה: "האם האדמו"ר מסאטמר נמצא פה? היכן הוא?" הם לא שאלו על כל המיוחסים והמפורסמים. הלב היהודי הרגיש מיהו המיוחס האמיתי, והשתוקק לראות את הצדיק - שהוא יסודו של עולם!

צדקתו עומדת לעד

יציאת צדיק מן המקום עושה רושם. פנה זיוה, פנה הודה, פנה הדרה.

אבל אם מתבוננים לעומק, מגלים, כי גם לאחר עזיבת הצדיק הרושם אינו פג לחלוטין, והודו וזיוו ממשיכים להקרין ולהשפיע על הבריות.

הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל גר בשוויץ, אבל הודו והדרו חפפו על כל יהודי אירופה. מכל עבר פנו אליו בשאלות. אחר פטירתו, כשנפגשתי עם רבה של שוויץ, הרב ברייש, שאלתי אותו: מה יהיה עכשיו? איך יתקיימו בלי רבי משה? הרב ענה לי תשובה מעניינת מאוד: "בדיוק כמו שלייקוד מתקיימת בלי רבי אהרן קוטלר זצ"ל".

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח"י)

"לא היה צריך לכתוב אלא 'וילך יעקב חרנה', ולמה הזכיר יציאתו? אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם. שבזמן שהצדיק בעיר - הוא הודה, הוא זיוה, הוא הדרה, יצא משים - פנה הודה, פנה זיוה, פנה הדרה. וכן 'ותצא מן המקום' האמור בנעמי ורות" (רש"י).

הצדיק מטביע רושם על סביבתו, עד כדי כך שאפילו הגויים רואים זאת ומוודים בכך.

כאשר הגיעו אלימלך ושריו ליצחק כדי להתפייס עמו, שאלם יצחק: "מדוע באתם אלי, ואתם שנאתם אותי ותשלחוני מאיתכם?" והם ענו: "ראו ראינו כי היה ה' עימך, ונאמר תהי נא אלה בינותינו... ונכרתה ברית עימך" (בראשית כו, כז-כח).

מה ראו אנשי פלישתים שהביא אותם למסקנה שהקב"ה נמצא עם יצחק?

בתרגום יונתן בן עוזיאל פרש: "בזכותך הות לך כל טבתא, וכדו נפקתא מן ארען יבישו בירן ואילנא לא עבדו פירין", כלומר, הם ראו כי לאחר עזיבת יצחק התייבשו כל הבארות שבפלישתים וכל העצים יבשו ולא הוציאו פירות.

ניתן ללמוד מכך בקל וחומר - אם כה רבה השפעת הצדיק על הדומם, קל וחומר על בני אדם!

תחית העצמות היבשות

לאחר מלחמת העולם השניה נשארו אודים מוצלים מאש, אחד מעיר ושניים ממשפחה, אשר איבדו את בני משפחותיהם את בתיהם וגם את רצון החיים.

זכורני כיצד הגיע האדמו"ר מבעלז לארץ ישראל. בזמן המלחמה היה האדמו"ר מחופש לקצין גרמני. הוא הפליג באוניה לחיפה. לאחר שבוע הגיע לבית שהכינו לו ברחוב 'אחד העם' בתל אביב, אנשים רבים באו לקבל את פניו. באותה תקופה הייתי ילד בחיידר, נתנו לנו דגלים כמו בשמחת תורה ושרנו: "אור זרוע לצדיק" (תהילים צז, יא). האדמו"ר דמה למלאך אלוקים, כביכול נשמה ללא גוף - היה שרוי תמיד בצומות, לא אכל ולא שתה, וסביבו התאסף קומץ יהודים שבורים, בבחינת עצמות יבשות.

קשה להבין ולקלוט את הנס הגדול שקרה. "ותבוא בהם הרוח [בעצמות היבשות] ויחיו, ויעמדו על רגליהם, חיל גדול מאד מאד" (יחזקאל לז, י). הרבי הצליח להקים מחדש את החסידות. בית

הוא פתח בית מדרש גבוה בלייקווד, שהיה כולו על טהרת הקודש, כמו הישיבות הקדושות באירופה. את ליבו ונפשו מסר למען בית המדרש. במשך רוב ימות השבוע היה בברוקלין [אז מרחק שעתיים נסיעה מלייקווד]. במשך היום היה, כמובן, שקוע בלימוד, ובערבים היה יוצא באופן קבוע, מחזר על פתחי נדיבים כדי להשיג כספים להחזקת הישיבה, וביום חמישי היה מגיע לישיבה ונשאר למסירת השיעורים שנאמרו בימי חמישי, שישי, שבת, ראשון ושני בבוקר. ביום שני בצהריים היה שוב חוזר לברוקלין.

כאשר נפטר רבי אהרן, היו בישיבה סך הכל כמאה בחורים בלבד, והישיבה היתה שקועה בחובות עצומים. רבי שניאור, בנו של רבי אהרן, היה צריך לשמש כראש ישיבה במקום אביו הדגול, ורבים נטשו את הישיבה והתפזרו בכל אמריקה. בכל מקום שהגיעו הקימו ישיבות, וקול התורה המשיך להדהד בכל מקום נידח.

רבי שניאור בעשרים וחמש שנות הנהגתו, שיקם את הישיבה, וממאה בחורים עם אברכים יחד - גדלה הישיבה ולמדו בישיבה ארבעת אלפים בחורים ושלושת אלפים אברכים, וכיום היא מקום התורה הגדול ביותר בארצות הברית.

סיים הרב ברייש, ואמר: "רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל לא עזב את אירופה, כשם שרבי אהרן קוטלר לא עזב את לייקווד". כל הנטיעות שנוטעים הצדיקים הולכות ומתרחבות ועושות פרות לנצח.

(מתוך הספר: אריה שאג)

בנערותו למד רבי אהרן בישיבת סלבודקה. היה זה בתקופת ההשכלה. אחותו, שהכירה את גאונותו אל אחיה, כתבה לו מכתבים רבים בנוסח: "מה יצא ממך בישיבה?" "אדם עם מוח כמו שלך מסוגל להיות פרופסור בעל שם עולמי, מי ידע עליך אם תישאר בישיבה?!"

הסבא מסלבודקה והמשגיח החליטו לא להעביר אליו את המכתבים, במשך שנתיים נמשך העניין, ורבי אהרן לא ידע דבר מכל זה...

מה יצא בסופו של דבר מאותו נער? הוא נבחר להיות חתן לביתו של רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, והפך לגדול הדור. לשמע שמו - רועד כל העולם היהודי.

כשהגיע רבי אהרן לאמריקה, המצב הרוחני שם היה בשפל. היתה שם עבודה זרה ושמה: כסף, כסף. האידיאל המקודש היה ללמוד באוניברסיטה, בקולג', כדי להיות רופא, עורך דין, רואה חשבון וכדומה. כולם נהרו אחר ה'דיפלומה'.

הרב שלי אמר לי דבר מעניין אודות הרדיפה אחר דיפלומה [תואר]: בבנק - אלו שיש להם את התואר הם נשארו הפקידים, ואילו אלו שאין להם שום תואר - דווקא הם העשירים המפקידים הרבה כסף...

רבי אהרן ניהל מאבק קשה ועקבי כדי לשנות את הלך המחשבה המוטעה, וכדי להחדיר באנשים ערך לתורה ולמצוות. הוא אמר להם: במקום שנכנס ירק - לא נכנס בשר. תנצלו את כל המקום במוח לתורה הקדושה. וכששאלו ממה נתפרנס ענה: חינוך! תהיו מורי הוראה, תהיו מחנכים!

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו' 'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

בבא קמא דף כ'

מדוע סירבו העיור והחרש לשלם לרופא שריפא אותם?

המקיף חבירו משלש רווחתיו

בעיני אביהן, ונגמר בכי טוב, ובאמת נישאו שתי בנותיו, לאותם חתנים.

ויהי היום, והגיעו אל עיר מגוריהם שתי רופאים מומחים: האחד רופא עיניים והשני רופא אוזניים. שני החתנים נגשו אל הרופאים ובקשו תרופה למחלתם, הרופאים אבחנו את בעייתם, והסכימו לרפא אותם בעד סכום גדול. החתנים הסכימו, והתחייבו לגייס את הסכום הגדול, בשביל שירפאו ממומם.

הרופאים אכן הצליחו לרפא אותם. שמחתם הרקיעה שחקים. אך, אליה וקוץ בה, שלום הבית שזרם על מי מנוחות - הופר כאחת, בבית החרש קמה מהומה ומחלוקת גדולה בינו לאשתו, ואף כן בבית העיור לשעבר,

שהאחד ראה צורתה המנוולת של אשתו, והשני שמע דברי הפתי ומבול הקללות. עד כדי כך, שכאשר באו הרופאים לתבוע שכרם מאנו לתת החתנים לתת באמרם כי הרע להם יותר, ונהרס שלום הבית.

הדבר הובא למשפט לפני הרב, ואחרי ששמע טענות החתנים, שהרופא קלקל ביותר ע"י רפואתו, אמר הרב: א"כ, בדין שהרופאים מוכרחים לתקן מה שקלקלו, ולהשיב את החתנים למצבם הקודם - אם יש בכחם.

נענו הרופאים ואמרו: להרוס זה קל יותר מאשר לתקן... כאשר שמעו שני החתנים את פסק הדין של הרב, ותשובת הרופאים, רעדה אחזתם ונזעקו ואמרו כי אין רצונם בשום אופן לשוב למצבם הקודם! אמר הרב, א"כ חייבים אתם לשלם את הסכום בשלימות לרופאים.

והנמשל ברור, שכאשר האדם מתחזק ומתאמץ להירפא, ולהאריך את חייו שומה מודה הוא כי מרוצה הוא מכך שבא לעולם...

בזה נבין את דברי המדרש תנחומא הנ"ל. שאם יבוא האחד ויטען, הרי הייתי שוגג ולמה עלי לכפר גם על השגגות? התשובה: היות שאדם זה עשה פעם אחת עבירה - אפי' קטנה, במזיד, הרי שגילה והראה שישנה אפשרות שימרה את פי ד' ולכן מגלגלים עליו גם את השגגות.

(גליון אגעדאנק - ציוני תורה)

המשנה במסכת אבות: "ועל כרחך אתה נוצר וע"כ אתה נולד וע"כ אתה חי וע"כ אתה מת וע"כ אתה עתיד לתת דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה".

נשאל הגר"א על דברי משנה זו: כיון שיצירתו ולידתו וחיייו של האדם הכל הם בעל כרחו, אם כן למה צריך ליתן דין וחשבון? וכי הוא בחר להגיע אל המצב הזה?

ואמר רבינו הגדול הגר"א ז"ל לבאר עפ"י דברי הגמרא במסכת בבא בתרא ד', שראובן שיש לו שדה, באמצע השדה של שמעון, ושמעון הקיף את שדהו משלוש צדדים, אי אפשר לחייב את ראובן להשתתף בהוצאות בניית הגדר, מחמת שתי סיבות: א. שהוא לא ביקש משמעון לבנות את הגדר. ב. שראובן טוען שבין כה וכה נשאר הצד הרביעי פתוח, כך שאין רווח מהגדר של ראובן. אך אם עמד ראובן והקיף את הצד הרביעי, מגלגלים עליו להשתתף גם בשלש המחיצות הראשונות.

והנה כאן ביצירת האדם גדר הקב"ה בשלשה גדרים: "בע"כ אתה נוצר", "בע"כ אתה נולד" ובע"כ אתה חי", א"כ אין לחייב את האדם בעונותיו כדין המקיף את חבירו משלשה רוחות שלא מדעתו, אך כאשר האדם יחלה והוא משתדל בכל כחו להתרפא וכל אשר לו יתן בעד חייו, ובזה מגלה דעתו שהוא חפץ בחייו, וממילא מגלגלים עליו את הכל.

בזה ביאר באפן נפלא את המשנה הנ"ל: "ועל כרחך אתה נוצר וע"כ אתה נולד וע"כ אתה חי" - א"כ למה נענש על עבירותיו? ומתרתת המשנה כיוון ש'על כרחך אתה מת' - שהמיתה היא בעל כרחך, ואינך חפץ למות, לכן: "ע"כ אתה עתיד לתת דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה", כדין המקיף את הגדר הרביעית ומספרים שהמגיד מדובנא זצ"ל נוכח אז כאשר אמר זאת הגר"א ז"ל, והוסיף להמתיק דבריו הקדושים עפ"י משל, כדרכו כקודש: איש אחד שהיו לו שתי בנות, אחת כעורה רעת מראה מאד, והשנית רגזנית ומלאה קללות ודברי פתי, ולא היה איש אשר ירצה להנשא להן. בא שדכן חכם והציע לאביהם שני חתנים: בעד הכעורה הציע חתן שהוא עוור, ולא יוכל לראות צורתה, ובעד השנית הציע חתן חרש אשר אזנים לו ולא ישמע. וייטב הדבר

האם ניתן להתחיל ארוחה בבית ולהמשיך בדרך?

בנוי, או שנכנס לרכב, וכל כיוצא בזה - יש אומרים שדינו ככל הולך בדרך ורשאי לעשות כן לכתחילה, ואינו צריך לברך שנית; ויש אומרים, שאם החל לאכול בביתו, אינו רשאי לצאת אלא אם כן עשה מעשה המוכיח שבדעתו לצאת לדרך. ויש אומרים, שבכל האופנים שיציאה החוצה מצריכה ברכה מחודשת (ראה במקורות), אין אכילה בבית נחשבת כאכילה אחת עם אכילה ברחוב. [שו"ע קע"ד, משנ"ב מב, ושעה"צ לח; בו"מ דרשו, 33-31. וראה שו"ע שם, א-ב]

ההולך ממקום למקום ואוכל בעת הליכתו, רשאי להמשיך לאכול אף במקום שאינו רואה ממנו את המקום שבו החל באכילתו, משום שמתחילה אינו קובע לאכול במקום אחד אלא תוך כדי הליכה, ולפיכך, כל מקום שהולך בו נחשב כמקום האכילה, וכל המקומות שעובר בהם נחשבים כמקום אחד לאכילה אחת. והיוצא לדרך ואוכל מעט בביתו טרם צאתו, ובדעתו להמשיך את האכילה בדרך, או שאוכל בדרך ועובר בהליכתו דרך מקום

מי שאכל בדרך ושכח לברך ברכה אחרונה - האם צריך לשוב לאחור כדי לברך?

- לדעת השולחן ערוך, צריך לברך ברכה אחרונה על אכילתו הראשונה, ולאחר מכן ברכה ראשונה על המשך אכילתו; ובמאכל הטעון ברכה אחרונה במקומו - דהיינו: פת; ויש אומרים, גם מיני דגן; ויש אומרים, גם זיתים, תמרים, ענבים, תאנים, או רמונים - עליו לשוב לאחוריו ולברך ברכה אחרונה במקום שאכל. ולדעת הרמ"א, לא יברך אלא ברכה ראשונה, ורק על מאכל שאינו טעון ברכה במקומו.

כאמור, הטעם שמותר להולכי דרכים לאכול תוך כדי הליכה ממקום למקום, הוא משום שאין מקום קבוע לאכילתם. ואכן, אם בתחילה קבע לאכול במקום אחד, כגון על ספסל ברחוב, או בבית, ולאחר מכן החליט להמשיך ולאכול תוך כדי הליכה, אינו רשאי לעקור ממקומו הראשון ללא ברכה. ואם עקר ממקומו הראשון, כל זמן שרואה את מקומו הראשון, אינו צריך לברך שנית, אך אם כבר אינו רואה את מקומו הראשון, אם מפאת המרחק, ואם מחמת שיש דבר מה המסתירו מעיניו

[שו"ע קע"ח, ד-ה, ומשנ"ב מב]

מי שנרדם באמצע סעודת השבת - האם צריך לשוב וליטול ידיים ולברך 'המוציא'?

הדעת; ומאידך, אם נרדם בישיבה על כסא, בדרך כלל אין הדבר נחשב כהיסח הדעת. וחולה השוכב במיטתו ומדי פעם נרדם, אין שינה זו נחשבת להיסח הדעת, אלא כשכונתו לשינת קבע. ותפילה אינה נחשבת להיסח הדעת מהאכילה, אך אין לצאת לבית הכנסת באופן המצריך ברכה מחודשת על המשך האכילה; ויתכן שיש להחמיר אף באופנים מסוימים שאינם מצריכים ברכה מחודשת, ראה במקורות.

מי שנרדם באופן ארעי במהלך אכילתו, אף אם ישן במשך כשעה, אין השינה נחשבת כהיסח הדעת מהאכילה, ואינו צריך לברך שנית כשיתעורר; אך אם אוכל סעודת פת, יטול את ידיו ללא ברכה לפני המשך האכילה. ואם היה בכוונתו לישון שינת קבע, אף אם לבסוף ישן רק זמן מועט, הסיח בכך את דעתו מאכילתו, ואם ירצה להמשיך באכילתו כשיתעורר, עליו לברך שנית. ואם פנה לישון על מטתו, בדרך כלל נחשב הדבר כהיסח הדעת, אך אם כוונתו מפורשת לישון שנת עראי, אין זה נחשב כהיסח

[שו"ע קע"ח, ו-ז, משנ"ב מו-מח, שעה"צ מב-מג; בו"מ דרשו, 37]

* מי שיצא ממקומו באופן המחייב ברכה נוספת, מיד לאחר שבירך, בטרם טעם מהמאכל, ברכתו לבטלה; ולכתחילה, יש להקפיד שלא לצאת ממקום האכילה אף באופן שאינו מחייב ברכה נוספת.
* בכל מקרה שהיציאה ממקום האכילה ממקום האכילה אסורה, או שמחייבת ברכת נוספת, הדין כך אף באופן שממשיך באכילתו תוך כדי היציאה והמעבר ממקום למקום.
* שני מקומות פתוחים המוגדרים כמקומות נפרדים לחלוטין, כגון שתי גינות ציבוריות נפרדות, נחשבים כשני בתים לענין איסור היציאה ממקום האכילה, ואף כשאינם מוקפים במחיצות.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם הידור בנטילת ידיים לסעודה מבטיח עשירות?

מוטל עלינו לעבוד את השי"ת "שלא על מנת לקבל פרס", ויש לעשות כן לכבוד השי"ת, ואם יהיה ראוי לכך מצד מעשיו האחרים, יבוא השכר מאליו.

[שו"ע קנח, ט-י, ומשנ"ב לח]

חכמינו ז"ל אמרו שהמזלזל בנטילת ידיים חייב נידוי, ובא לידי עניות, ונעקר מן העולם. ומאידך, המהדר בנטילה, ושופך על ידיו מים בשפע, יש בכך סגולה שישפכו עליו שפע ממון מן השמים, אם הוא ראוי לכך מצד מעשיו האחרים. ולכתחילה, אין להתכוון בריבוי המים לשם סגולה זו, שהרי

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666